

JAARVERSLAG KLACHTENCOMMISSIE EENHEID DEN HAAG 2023

Redactie: H.G.M. Burghout
Den Haag, 1 maart 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding
 1. Leden klachtencommissie
 2. Werkzaamheden
2. Klachten en evaluatie
 1. Totaaloverzicht en termijnen
 2. Meest voorkomende klachtrubrieken en hun afdoeningen
 3. Aanbevelingen

Bijlage: Klachtrubrieken

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2023, het laatste dat ik in mijn hoedanigheid als voorzitter, bij deze gelegenheid samen met de eveneens vertrekkende vicevoorzitter, van een voorwoord zal voorzien.

In 2023 is de instroom van zaken die de commissie heeft ontvangen afgenomen ten opzichte van 2022. De zaken die de commissie heeft behandeld zijn, net als in voorgaande jaren, overwegend ingewikkeld van aard. Dat heeft vooral te maken met de steeds complexere materie die zich daarbij aandient. Dat benadrukt het belang van expertise en ervaring binnen de commissie om de kwaliteit van de adviezen te kunnen waarborgen. Dit klemmt temeer nu het jaar 2023 zich ook kenmerkt door de introductie van de interne medewerkersklacht, met (potentieel) nog complexere materie tot gevolg. Deze opgave voor de toekomst dragen wij graag over aan de nieuwe voorzitter en vicevoorzitter.

Wij danken voor het vertrouwen dat de afgelopen jaren in ons is gesteld. Onze waardering gaat in het bijzonder uit naar onze onmisbare secretaris Heidy Burghout, voor haar belangrijke inzet en waardevolle bijdrage aan de commissie.

J. van der Groen (voorzitter) en V.M.L. Sebel (vicevoorzitter)

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de samenstelling en de werkzaamheden van de onafhankelijke klachtencommissie van de politie, eenheid Den Haag.

1.1. Leden klachtencommissie

In het verslagjaar 2023 was de samenstelling van de commissie als volgt:

voorzitter	: de heer mr. J. van der Groen – senior rechter
vicevoorzitter	: mevrouw mr. drs. V.M.L. Sebel – medewerker wetenschappelijk bureau Hoge Raad en secretaris Adviescommissie afgesloten strafzaken
lid	: de heer mr. R.B. Gelens – strategisch manager ontwikkelen, organisatie en innovatie bij Reinaerde
lid	: mevrouw mr. drs. M.M. de Jonge – projectleider Leren en Ontwikkelen rijksbreed programma (ministerie van BZK)
lid	: de heer dr. H.G.J. Hoedemaker – arts
lid	: de heer G.L.J.M. Kleijberg – voormalig politiecommissaris
lid	: de heer J. Nieuwstraten – voormalig politiecommissaris
lid	: de heer mr. J.P. Matze – afdelingshoofd Inkoop, contractmanagement en Juridische Zaken bij Logius, Ministerie van BZK

1.2. Werkzaamheden

Voor het nemen van een beslissing op de klacht, laat de politiechef zich adviseren door de klachtencommissie. De commissie brengt advies uit op basis van het klachtonderzoek, de onderliggende stukken en de verkregen informatie tijdens de hoorzitting.

De politiechef kan dat advies in zijn beslissing al dan niet geheel of gedeeltelijk overnemen. Afwijken van het advies dient gemotiveerd te worden. Zijn/haar beoordeling van de klacht(onderdelen) kan luiden:

- niet-ontvankelijk¹;
- gegrond;
- ongegrond;
- geen oordeel.

Het doel van de klachtbehandeling is, naast advisering van de politiechef, het zorgdragen van het herstel van vertrouwen tussen burger en politie.

Tevens schenkt de commissie aandacht aan de vraag in hoeverre bepaalde klachten wijzen op structurele tekortkomingen in het functioneren van de politie binnen de eenheid en aan mogelijke maatregelen daarvoor.

De leden van de klachtencommissie zijn onafhankelijk en onpartijdig. Daarnaast kennen de leden die aan de hoorzitting deelnemen klager noch betrokken medewerker uit de persoonlijke levenssfeer. De voorzitter en zijn plaatsvervanger de vicevoorzitter bewaken onder meer de onafhankelijkheid van de commissie.

De ambtelijk secretaris draagt onder meer zorg voor de verslaglegging van de hoorzittingen en schrijft conceptadviezen.

De commissie organiseert in beginsel² een hoorzitting naar aanleiding van de klacht om tot een advies te komen. Betrokkenen ontvangen een schriftelijke uitnodiging voor deze zitting. Zo worden klager en betrokken medewerker(s) in de gelegenheid gesteld in elkaars aanwezigheid te worden gehoord. Het daarvan opgemaakte verslag wordt als bijlage aan het advies gehecht en wordt

¹ De beslissing tot niet-ontvankelijkheid wordt, net als het besluit om op grond van artikel 9:8 Awb een klacht (nog) niet te behandelen, genomen aan het begin van de klachtbehandeling en dus voorafgaand aan de tweede fase.

² Het Huishoudelijk Reglement klachtencommissies politie 2022 bepaalt in artikel 10 in welke gevallen kan worden afgezien van het horen van klager of betrokken medewerker.

daarmee geacht deel uit te maken van het advies. Het verslag betreft geen woordelijke weergave van de zitting.

Zittingen worden gehouden te Den Haag. Bij die hoorzittingen zijn een voorzitter en twee leden van de commissie aanwezig. Ter ondersteuning van de commissie is tevens de ambtelijk secretaris aanwezig. Zittingen zijn niet openbaar. Daarnaast geeft de klachtencommissie nog steeds klagers de mogelijkheid om hun klacht schriftelijk danwel middels MS Teams af te handelen. In 2023 maakten vijf klagers gebruik van de mogelijkheid hun klacht schriftelijk af te handelen. Als er nog vragen waren, werden die schriftelijk aan zowel klager en/of de betrokken medewerker gesteld.

De klachtencommissie sluit haar behandeling van de klacht af door daarover een advies uit te brengen aan de politiechef.

De meeste klachten die de politie behandelt zijn klachten van burgers. Ook politiemedewerkers kunnen sinds 2023 een klacht indienen. Op 1 februari 2023 werden de voorzitters van de klachtencommissies van de Nationale Politie hier (pas) over geïnformeerd. Naar aanleiding van het advies van de ombudsfunctionaris politie, is besloten een procedure op te starten voor interne klachten. Voor de afhandeling van de interne klachten, ook wel medewerkersklachten genoemd, zou met de huidige Uitvoeringsregeling klachtbehandeling politie 2018 (hierna: Uitvoeringsregeling) kunnen worden volstaan.

2. Klachten en evaluatie

In 2023 zijn in de 2^e fase van de klachtbehandeling in totaal eenentwintig klachten behandeld. Van dit aantal waren er twintig klachten ingediend door burgers over politieoptreden en een (1) klacht betrof een klacht van een politiemedewerker tegen het handelen van collega's, de zogenaamde medewerkersklacht.

2.1. Totaaloverzicht en termijnen

Totalen behandeling door commissie	aantal
Openstaand per 31-12-2022	3
Ontvangen in 2023	26
Ingetrokken	1
Afgehandeld met een advies	21
Openstaand per 31-12-2023	7

- De nog openstaande klachten uit 2022 betroffen klachten die op verzoek van klager zijn opgeschort.
- De nog openstaande klachten uit 2023 zijn in december 2023 in behandeling genomen en staan in 2024 ingepland voor behandeling.

In 2023 zijn de opgeschorte zaken uit 2022 alsnog afgehandeld. Klagers accepteerden met het opschorten van hun klacht de hierdoor ontstane significante vertraging. Alle hoorzittingen, dus ook de schriftelijke, vonden plaats volgens het vastgestelde rooster in wisselende samenstelling. In 2023 werden ook nog vijf zaken op alternatieve wijze afgehandeld, namelijk geheel schriftelijk.

De commissie kreeg in 2023 zesentwintig zaken ter advisering aangeboden. Een (1) klacht werd ingetrokken. Het dossier is teruggegaan naar de klachtencoördinator. Zeven zaken werden eind december 2023 in behandeling genomen. Hiervan zijn zes zaken ingepland in de maanden januari en februari 2024 en is een zaak opgeschort in verband met de samenloop van het strafproces. In totaal bracht de commissie in 2023 eenentwintig adviezen uit aan de politiechef.

Oordeel politiechef

De politiechef is in 2023 over het algemeen niet afgeweken van de door de commissie uitgebrachte adviezen. Zij is in een (1) klacht op een onderdeel naam/legitimatie contrair gegaan. De politiechef oordeelde dat in deze casus met het vragen naar een politielegitimatie het volstaan met het geven van een dienstnummer afdoende was en week hiermee af met hetgeen de commissie adviseerde. De door de commissie in de adviezen gedane aanbevelingen zijn verder allen door haar en haar voorganger ter harte genomen.

Termijnen

In 2023 bedroeg de behandeltermijn van het moment van binnenkomst van het klachtdossier bij het secretariaat van de klachtencommissie tot en met het uitbrengen van het advies aan de politiechef gemiddeld veertien weken.

Dit tijdsverloop heeft deels te maken met de schriftelijke behandeling van klachten, die meer tijd in beslag nemen door het schriftelijk vragen om nadere informatie. Tevens zijn op verzoek van klagers zaken opgeschort in verband met gezondheidsredenen en/of vakantie. Dit leidde tot een langere gemiddelde afhandelingstermijn en geeft in zoverre een oneigenlijk beeld. Over het algemeen ligt de afhandelingstermijn van binnenkomst tot en met het uitbrengen aan het advies aan de politiechef tussen de zes en elf weken.

2.2. Meest voorkomende klachtrubrieken en hun afdoeningen

	Hoofdrubriek	Subrubriek	Aantal klacht-elementen
1	Politieoptreden	Onjuiste actie – onvoldoende actie	14
2	Politieoptreden	Bejegening, houding, gedrag	11
3	Geweld	Fysiek - handboeien	11

- Voor meer details wordt verwezen naar de bijlage bij dit verslag.

De meeste klachten bevatten één of meerdere klachtrubrieken. Uit de in 2023 uitgebrachte adviezen blijkt dat de meest voorkomende klachtrubrieken in 2023 zijn: Onjuiste en/of onvoldoende actie (14), Bejegening / houding / gedrag (11) en Geweld (11).

Onjuiste en/of onvoldoende actie is een containerbegrip en omvat verschillende vormen van optreden van de politie. Voorbeelden daarvan zijn het na aanhouding afnemen van vingerafdrukken en foto's anders dan bij de medeverdachten, het aansturen op een bemiddeling in plaats van aangifte te willen opnemen bij een bedreiging, het uitreiken van een (civiel) winkelverbod op basis van eenzijdige informatie, het uitoefenen van ongeoorloofde druk bij een minderjarige tijdens diens insluiting en het niet terugkoppelen van bevindingen na het bekijken van beveiligingscamera's bij een verkeersincident.

2.3 Aanbevelingen

In 2023 heeft de commissie een aantal aanbevelingen opgenomen in haar adviezen. De commissie zal hieronder per klachtrubriek een opsomming geven van de door haar geconstateerde leerpunten en de daaruit voortvloeiende aanbeveling.

Geweld

Fysiek:

De politie is bevoegd bij het uitoefenen van haar taak geweld te gebruiken. Indien geweld is gebruikt wordt dit gemeld bij de hulpofficier van justitie die beoordeelt of het geweld geregistreerd moet worden, dan wel volstaan kan worden met een geweldsmutatie. Is sprake van een geweldregistratie dan wordt het door de politie gebruikte geweld via een interne routing getoetst door de commissie geweldsaanwending van de betreffende politie-eenheid. In deze casus is volstaan met een geweldsmutatie en kon de klacht derhalve worden behandeld door de klachtencommissie. Klager werkte in deze casus mee met zijn staandehouding. Klager liet verbaal weten het niet eens te zijn met de staandehouding. De commissie oordeelde, mede aan de hand van camerabeelden, dat de bemoeienissen van omstanders leidend waren voor het handelen van de betrokken politieambtenaar. In plaats van tijd te nemen om te de-escaleren, werd klager beetgepakt en ontstond er een worsteling, waarbij nog twee politieambtenaren met behulp van de wapenstok bijstand moesten verlenen. De commissie deed hierbij de aanbeveling waar mogelijk de-escalerend op te treden, zodat een staandehouding niet hoeft te eindigen in een aanhouding met geweld.

Bevoegdheden

Vrijheidsbeneming:

De commissie behandelt steeds vaker zaken waarin een minderjarige een rol speelt. Een minderjarige (<18) wordt gezien als kwetsbare verdachte en bij deze categorie verdachten dient extra zorg betracht te worden. In deze casus werden de ouders van de minderjarige onjuist geïnformeerd over

de mogelijkheid naast een advocaat ook zelf bij het verhoor aanwezig te kunnen zijn. Sinds 1 juni 2019 is ter verbetering van de rechtsbescherming van minderjarige verdachten de wet aangepast³. Doel van deze wijziging is te kunnen waarborgen dat minderjarigen de procedure kunnen begrijpen en volgen. Een van de voorwaarden is dat een minderjarige geen afstand kan doen van het recht op bijstand van een raadsman. Een andere voorwaarde is dat een minderjarige recht heeft zich te laten vergezellen door een ouder of vertrouwenspersoon. Alleen een officier van justitie kan het zich laten vergezellen weigeren indien dit in belang van het onderzoek wordt geacht. Tevens dienen de ouder(s) te worden geïnformeerd over de rechten van de minderjarige.

Tevens constateerde de commissie in deze casus dat een specifieke verantwoording over het tijdsverloop sinds de inverzekeringstelling ontbrak en dit in zoverre niet in lijn is met de aanbeveling van de Kinderombudsman (KOM). De KOM heeft op 18 april 2019 een rapport uitgebracht (KOM 004/2019) "Hoeveel nachtjes nog?". In dit rapport herhaalt de KOM zijn oordeel uit eerdere rapporten dat bij beslissingen tot vrijheidsbeneming de belangen van de betrokken minderjarige expliciet moeten worden bepaald en afgewogen tegen de belangen van de politie. Met andere woorden dat een beslissing met betrekking tot inverzekeringstelling alleen genomen wordt als het niet anders kan. Die beslissing dient dan wel gemotiveerd te worden, door aan te geven waarom een alternatieve maatregel niet voldoet en waarom de belangen van het onderzoek prevaleren boven de belangen van de minderjarige. De politie moet bij haar handelen rekening houden met het welzijn van de minderjarige, hun kwetsbaarheid en de specifieke behoefte van personen van die leeftijd. Indien er geen geschikte alternatieven zijn die recht doen aan bijvoorbeeld het gepleegde strafbare feit, dient de vrijheidsbeneming voor de kortst mogelijke duur te worden toegepast. Omdat het gaat om minderjarige en zodoende kwetsbare verdachten vraagt de commissie hier dan ook expliciet aandacht voor.

Binnentreden:

Een binnentreden, al dan niet met toestemming van de bewoner, is een ingrijpende gebeurtenis voor de bewoner(s). De commissie twijfelt er niet aan dat de politie de bewoners goed informeert over het doel van het binnentreden en de mogelijkheid nadien een schadeclaim in te dienen. Dit gebeurt meestal mondeling. De kans is echter groot dat de bewoner(s) op dat moment nog hevig geëmotioneerd zijn en niet alles meekrijgen. De commissie beveelt dan ook aan om bij een binnentreden ook een stukje nazorg leveren. Te denken valt aan een folder die kan worden achtergelaten, het verstrekken van gegevens van een contactpersoon en/of het op een later moment contact op laten nemen door bijvoorbeeld de wijkagent.

Wet ID:

De commissie merkt op dat uit de wetsgeschiedenis van de Wet op de identificatieplicht (WID) valt af te leiden dat de invoering van deze plicht mede ten doel heeft beter te kunnen optreden tegen personen die in de openbare ruimte de openbare orde (dreigen) te verstoren of overlast veroorzaken. De Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht, hierna de Instructie, duidt aan op welke wijze de politie deze wettelijke bevoegdheid dient uit te oefenen⁴. Volgens de Instructie kan een identiteitsbewijs alleen worden gevorderd in gevallen waarin dit noodzakelijk is voor de redelijke taakuitoefening. De Instructie geeft daarnaast een opsomming van de gevallen waarin een identiteitscontrole gerechtvaardigd is. Niet alleen moet een vordering noodzakelijk zijn, ook moet deze noodzaak achteraf kunnen worden aangetoond⁵. Het handhaven van de identificatieplicht valt niet onder het begrip redelijke

³ Zie Vierde Boek, titel II, 2e afdeling van het Wetboek van Strafvordering.

⁴ Per 1 januari 2017 is de Aanwijzing uitbreiding identificatieplicht (2009A024) vervangen door de Instructie identificatieplicht over de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Wet op de identificatieplicht (Staatscourant 2016 nr. 70055, 30 december 2016).

⁵ Zie H.G.M. Hoekendijk, *Wetteksten voor de hulpofficier*, Wolters Kluwer Nederland B.V. 2023, p. 161.

taakuitoefening wanneer het enkel gaat om het maken van afspraken of de enkele behoefte iemand uit de anonimiteit te halen.

In een andere casus oordeelde de commissie dat gelet op het verloop van de demonstratie zich geen enkele feitelijke omstandigheid heeft voorgedaan die een dergelijke vordering zou kunnen rechtvaardigen. Het beleid dat de organisator (en/of gemandateerde) tijdens de gehele demonstratie aanwezig dient te zijn en beschikbaar moet zijn als aanspreekpunt, maakt dit niet anders. De politie had in dit geval ook kunnen volstaan met het vragen of de aanmelder van de demonstratie aanwezig was en eventueel naar de naam om te controleren of dat deze overeen kwam met de aanmelding zoals die bij de gemeente was gedaan. Het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs vormt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de burger. Om deze reden dient de politie hier terughoudend mee te zijn. Dit neemt echter niet weg dat er bepaalde omstandigheden tijdens een demonstratie kunnen zijn, die het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs wel kunnen rechtvaardigen. Aan het vragen/vorderen van een identiteitsbewijs zijn voorwaarden verbonden. Het enkel verwijzen naar de politietaak⁶ is onvoldoende. Er zal ook een concrete aanleiding moeten zijn.

Politieoptreden

Onjuiste actie:

In deze casus werd aan klager op zijn woonadres door de politie een winkelverbod uitgereikt. De winkelier had geen aangifte gedaan, maar had veel last van klager die elke medewerking weigerde om in zijn tas te laten kijken, waarbij ook op beelden te zien was dat hij mogelijk een winkeldiefstal had gepleegd. De winkelier verzocht de politie middels het doorgeven van het kenteken deze overlast gevende klager een winkelverbod uit te reiken. Het uitreiken van een winkelverbod is een civiele afhandeling. De winkelier bepaalt daarbij zelf voor welke vorm van overlast een winkelverbod wordt opgelegd. Volgens het protocol (collectief) winkelverbod (artikel 5: gegevens betrokkenen) zijn persoonsgegevens niet persé noodzakelijk voor het opleggen van een winkelverbod, ze zijn echter wel handig. Toch kan ook worden volstaan met bijvoorbeeld een foto of omschrijving van degene die het winkelverbod krijgt opgelegd. Hoewel de commissie begrip heeft voor het praktische optreden van de betrokken politieambtenaar, dient de politie terughoudend te zijn bij het zich mengen in civiele aangelegenheden. Mede daar de supermarktketen zelf ook voldoende mogelijkheden heeft om zelf een winkelverbod uit te reiken, zie daarvoor het protocol (collectief) winkelverbod.

Onjuiste actie:

Zoals blijkt uit de Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen (Wivgg) en het Protocol Identiteitsvaststelling strafrechtsketen 2020 van 15 april 2021 (hierna: Protocol) is het gebruik van een ID-zuil geen vrijblijvende bevoegdheid. Het doel is namelijk dat vanaf het eerste contactmoment in een strafrechtelijk traject de identiteit van de verdachte eenduidig voor de hele keten wordt vastgesteld en vastgelegd (Protocol hoofdstuk 2, pagina 21). De identiteit wordt gekoppeld aan een uniek en verplicht binnen de keten te gebruiken nummer (SKN). Hiermee kan bij een later contactmoment in hetzelfde strafrechtelijke traject de identiteit worden geverifieerd. Indien het geen VH-feit betreft (voorlopige hechtenis conform artikel 67 Sv) kan worden volstaan met een documentscan.

In deze casus werd klager, zijnde een EU-burger, aangehouden voor een niet VH-feit echter onderworpen aan het afnemen van justitie biometrie middels een ID-zuil. De eerder gemaakte documentscan gaf een foutmelding. Naderhand bleek dat er een fout in het systeem zat, die het document niet als officieel legitimatiebewijs herkende. Door klager onnodig te belasten met het

⁶ Artikel 8 lid 1 van de Politiewet: “Een ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, is bevoegd tot het vorderen van inzage van een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht van personen, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van de politietaak”.

afnemen van biometrie is een inbreuk gemaakt in de persoonlijke levenssfeer. Een politieambtenaar kan niet worden aangerekend dat het systeem waarmee gewerkt wordt een foutmelding bevat en moet uit kunnen gaan van goed werkzame systemen. Het is aan de organisatie tijdig in te springen indien dergelijke mankementen zich voordoen.

Objectiviteit:

In een casus betreffende een handgemeen oordeelde de commissie dat te eenzijdig naar het verhaal van de melder is geluisterd. De politie heeft onvoldoende rekening gehouden met de aanleiding van het handgemeen. Klagers kant van het verhaal werd door de politie gebagatelliseerd, wat niet getuigt van een neutrale houding. Uit rechtspraak van de Hoge Raad (bijvoorbeeld 13 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1077) volgt dat het bij mishandeling draait om het opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel bij een ander. Dat de politie een en ander nader nog diende uit te zoeken, achtte de commissie aannemelijk. Echter gelet op de ernst van het incident en de leeftijd van klager had ook ervoor gekozen kunnen worden om hem te ontbieden aan het politiebureau voor het afleggen van een verklaring. Tenslotte dient altijd naar het minst ingrijpende middel te worden gegrepen en met dit optreden heeft de politie een onnodig bezwarend middel aangewend.

Objectiviteit:

Burenconflicten zijn vaak complexe zaken en meestal niet eenvoudig op te lossen. Zeker als, zoals in deze casus, het conflict al langere tijd gaande is. De politieambtenaren vernamen al aanrijdend dat er over en weer meerdere meldingen waren gedaan. De commissie ziet vaker bij dit soort al langer durende burenconflicten dat de politie, nadat zij met de melder heeft gesproken, dit in het kader van hoor en wederhoor wil neerleggen bij de (mogelijke) veroorzaker. Zodra de (mogelijke) veroorzaker dan verzocht wordt het verhaal dat de tegenpartij aan de politie vertelde aan te horen, is de kans groot dat de emoties (verder) oplopen en de situatie dusdanig escaleert dat bemiddelen geen optie meer is. De commissie doet de aanbeveling om in dergelijke gevallen daar waar mogelijk de casus eerst apart met elkaar te bespreken, zonder dat de partijen daarbij aanwezig zijn om zo een goed beeld te kunnen vormen van de situatie. Indien hoor en wederhoor wordt toegepast moet de politie zich tevens realiseren dat als dat slechts bij één partij plaatsvindt, dat voor de tegenpartij als vooringenomen kan worden ervaren omdat diens kant van het verhaal niet aan de andere partij wordt voorgelegd.

Professionaliteit:

De politie heeft geen rol (meer) bij verkeersincidenten als het gaat om blikshade. Dat is een verzekeringskwestie. Hooguit kan zij een bemiddelende rol vertolken. In deze casus ging de politie echter verder dan bemiddelen, pleegde een kort onderzoek en werd nog gekeken of er camerabeelden waren. De commissie doet de aanbeveling als dan toch de keuze wordt gemaakt om een indicatie te maken, dit dan volledig en zorgvuldig uit te voeren. Bijvoorbeeld door het maken van foto's en het opmeten van de schade.

Bij een verkeersongeval is een aanrijdingsselecteur een belangrijk persoon op de locatie. Hij/zij behoudt het overzicht, voert de communicatie en zorgt dat de aanrijding conform wet- en regelgeving wordt afgehandeld. In deze casus ging het om een aanrijding met een voorrangsvoertuig. In een dergelijk geval dient de objectiviteit gewaarborgd te worden. In de Instructie (bijlage: Opsporing paragraaf 11) wordt ook gewezen op het belang van een zorgvuldig sporenonderzoek. Hoewel de officier van justitie de uiteindelijke beslissing neemt, blijft hij/zij afhankelijk van de informatie die door de politie ter beschikking wordt gesteld. Daarbij beschikt de aanrijdingsselecteur nog over de discretionaire bevoegdheid om een nader onderzoek ter overweging mee te geven, zie de inzetcriteria FO/VOA. In geval van een gebrekkig sporenonderzoek is beantwoording van vragen achteraf niet eenvoudig en vaak niet meer mogelijk. Zoals in deze casus met welke snelheid het voorrangsvoertuig heeft gereden.

De commissie doet de aanbeveling in dergelijke gevallen altijd een meer dan summier onderzoek uit te voeren en dit goed te muteren. Indien dan alsnog een proces-verbaal dient te worden gemaakt, is alle informatie in ieder geval al aanwezig. Wellicht kan dit worden aangepast bij de inzetcriteria, zodat de te nemen stappen explicieter zijn.

Klachtproces in het algemeen

Professionaliteit:

Doel van het klachtproces is onder andere het versterken van het lerend vermogen van de politie. De commissie prijst in deze casus de politie, met name degene die in eerste instantie bij klager naar aanleiding van de melding van zijn vijfjarige zoon naar de woning zijn geweest. De keuzes die zijn gemaakt hebben zij de volgende dag nogmaals besproken en daarbij de afweging gemaakt of het achteraf ook anders had gekund. Dit getuigt van een professionele houding, reflecterend vermogen en doet recht aan het lerend vermogen van de politie.

Tevens ziet de commissie steeds vaker dat na de hoorzitting klager nog wordt aangeboden alsnog met een kop koffie in gesprek te gaan met de politie. Op deze manier kan wellicht een begin worden gemaakt met het herstel van vertrouwen, een ander doel van het klachtproces. De commissie prijst deze constructieve houdingen.

Bemiddelingsgesprekken:

De commissie hecht veel waarde aan het bemiddelingsgesprek tijdens de klachtbehandeling in de eerste fase. De commissie vraagt in dit jaarverslag wederom aandacht voor dit onderwerp. Het is de commissie opgevallen dat regelmatig niet wordt aangestuurd op het voeren van een bemiddelingsgesprek maar dat een keuze wordt geboden uit hetzij het voeren van een bemiddelingsgesprek, hetzij een schriftelijke afdoening. Het is de commissie voorts opgevallen dat hoewel aangeboden, klagers vaak geen gebruik wensen te maken van deze mogelijkheid. Eenmaal op zitting komt dan naar voren dat klager onvoldoende het doel van een dergelijk gesprek heeft begrepen of wel daarover geïnformeerd is, maar de e-mail met daarin tevens een aanbod voor een bemiddelingsgesprek over het hoofd heeft gezien. De commissie heeft haar bevindingen onder de aandacht van de klachtencoördinator gebracht met de suggestie om aan te sturen op het voeren van een bemiddelingsgesprek alsmede de vraag of bij klagers geverifieerd kan worden of zij het doel van het bemiddelingsgesprek hebben begrepen en gecontroleerd kan worden of inderdaad weloverwogen geen gebruik wordt gemaakt van deze mogelijkheid.

In een casus werd afgezien van een bemiddelingsgesprek tussen klager en betrokken politiemedewerker omdat dit gesprek geen helderheid zou bieden. Doordat van een bemiddelingsgesprek is afgezien, is aan het doel van de klachtbehandeling, namelijk het herstel van vertrouwen, voorbijgegaan. Met deze beslissing zijn zowel klager als de betrokken politieambtenaren niet in staat gesteld, gebruik te maken van de mogelijkheid tot hoor en wederhoor in de eerste aanleg van de klacht. Zij hebben elkaar pas kunnen spreken tijdens de hoorzitting. De mogelijkheid om in een eerdere fase al tot een bevredigende tevreden afhandeling te komen, bleef hierdoor onbenut.

Medewerkersklacht / interne klachtbehandeling

Op 1 februari 2023 werden de voorzitters van de klachtencommissies van de Nationale Politie geïnformeerd dat zij ook medewerkersklachten, dus klachten van politie over politie, zouden gaan behandelen. Voor de afhandeling van deze categorie klachten zou met de huidige Uitvoeringsregeling klachtbehandeling politie 2018 (hierna: Uitvoeringsregeling) kunnen worden volstaan. De klachtencommissies zijn in dit realisatieproces niet eerder benaderd en/of om advies gevraagd. Deze commissie heeft middels een brief aan de Korpschef haar zorgen geuit over de uitvoerbaarheid en de

kwaliteit van de adviezen van de klachtencommissie in dit kader. Niet alleen is de commissie in haar huidige samenstelling, gelet op de complexiteit van deze materie, onvoldoende geëquipeerd om dergelijke klachten te behandelen en een goed onderbouwd advies uit te kunnen brengen, maar bestaat tevens het risico dat in een andere rechtsgang het advies van de klachtencommissie zal worden ingebracht. De consequenties daarvan zijn niet te overzien, nog los van de gevolgen van mogelijke imago-schade die de politie zal kunnen oplopen bij een onkundige advisering en als gevolg daarvan een onjuiste beslissing door de politiechef. Daar een dringend beroep op de commissies is gedaan om toch te starten met de behandeling van dergelijke klachten, heeft deze commissie in 2023 een medewerkersklacht volgens de Uitvoeringsregeling behandeld. Tijdens de behandeling van deze klacht bleek al snel dat deze deels ging over ongewenst (pest) gedrag en een arbeidsrechtelijke component bevatte. De commissie benadrukt nogmaals dat voor een dergelijke categorie klachten een aparte regeling dient te komen en/of een daarvoor speciaal op te richten commissie met mensen die beschikken over de juiste expertise. Dit kunnen ook mensen zijn die al lid zijn van een van de commissies in het land.

Bijlage

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beoordeling van de [21] klachten die de klachtencommissie in 2023 met een inhoudelijk advies heeft afgedaan. Deze klachten bestonden in totaal uit [63] klachtelementen. Elk element wordt door de klachtencommissie afzonderlijk beoordeeld. Van de [63] klachtelementen heeft de commissie bij [22] klachtelementen (34%) geadviseerd deze gegrond te verklaren, bij [35] klachtelementen (56%) geadviseerd deze ongegrond te verklaren en bij [6] klachtelementen (9%) geadviseerd geen oordeel te geven.

Klachtrubrieken					
		Gegrond	Ongegrond	Geen oordeel	Totalen
Geweld					
	Fysiek	3	2	-	5
	Handboeien	-	2	-	2
	Wapenstok	-	-	-	-
	Pepperspray	-	-	-	-
	Stroomstootwapen	-	-	-	-
	Diensthond	-	-	-	-
	Vuurwapen	-	-	-	-
	Subtotaal:	3	4	-	7
Bevoegdheden					
	Vrijheidsbeneming	1	1	-	2
	Binnentreden	-	2	-	2
	Doorzoeken	-	-	-	-
	Inbeslagneming	-	-	-	-
	Fouilleren	-	-	-	-
	Zaakwaarneming	-	-	-	-
	Identificatie (conform WID)	1	-	-	1
	Verhoor	-	2	-	2
	Subtotaal:	2	5	-	7
Dienstverlening & Service					
	Bereikbaarheid	1	-	-	1
	Niet of te laat komen	-	-	-	-
	Aangifte/klacht niet opnemen	-	-	-	-
	Informatieverstrekking	2	3	-	5
	Privacy-schending	1	2	-	3
	Persvoorlichting	-	-	-	-
	Klachtbehandeling	-	-	-	-
	Subtotaal:	4	5	-	9
Politieoptreden					
	Geen/onvoldoende actie	-	1	-	1
	Onjuiste actie	2	8	3	13
	Arrestantenbehandeling	1	1	-	2
	Discriminatie	-	1	-	1
	Etnisch profileren	-	-	-	-
	Seksuele intimidatie	-	-	-	-
	Bejegening/houding/gedrag	3	5	3	11
	Afspraken niet nakomen	-	-	-	-
	Naam/legitimatie	1	1	-	2
	Verkeersgedrag	-	-	-	-
	Vastleggen/verantwoorden	2	1	-	3
	Deskundigheid	1	-	-	1
	Objectiviteit	3	3	-	6
	Subtotaal:	13	21	6	40
	Totalen:	22	35	6	63